

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**Факультет гуманітарний****Кафедра психології та педагогіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри

к. психол. наук, доцент

підполковник

Станіслав ЛАРІОНОВ

06.05.2021 р.

**СИЛАБУС
ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА****РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ**
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**
ОПП

перший (бакалаврський)

25 Воєнні науки, національна безпека,
безпека державного кордону

254 Забезпечення військ (сил)

Лінгвістичне забезпечення та комунікація

Розглянуто та ухвалено на засіданні
кафедри психології та педагогіки
Протокол від 06.05.2021 р. № 14.

Харків 2021

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Тробюк Наталія Юріївна
Наукова ступінь	
Вчене звання	
Посада	викладач кафедри психології та педагогіки
Місце роботи	НАНГУ
Адреса кафедри	НАНГУ, площа Захисників України, 6 поверх адміністративної будівлі ауд. 611, 622
Контакти	0674951479
E-mail	nataliya_trobyuk@ukr.net
Консультації	
Час	вівторок; п'ятниця з 15.00 — 17.30
Місце	ауд. №622

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	Цикл загальної підготовки
Блоків змістових модулів – 2	Спеціальність: 254 Забезпечення військ (сил)	Рік підготовки:
Змістових модулів – 7		1,2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання ---		Семестр - 2,3-й
Загальна кількість годин - 180	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції
		22 год.
		Практичні, семінарські
		56 год.
		Групові
		22 год.
		Контрольні роботи – 6 год.
		Самостійна робота
		72 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.
		Вид контролю: залік з/о (2 год.)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни: є психолого-педагогічні закономірності й засоби організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти, навчання, виховання, самовиховання), розвитку (саморозвитку) і підготовки курсантів до професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, одержаних на попередньому освітньому рівні; отримані знання використовуються при вивченні навчальних дисциплін «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування», «Робота з особовим складом в підрозділах НГУ», «Соціогуманітарні основи військово-професійної діяльності», «Психологія екстремальної діяльності та тактична медицина».

Мета та завдання навчальної дисципліни:

сформувані знання про основні засади здійснення психолого-педагогічного і виховного процесу у військовому підрозділі; про сутність психічних процесів, властивостей і станів людини, механізми їх прояву в поведінці особистості та особливості прояву під час службово-бойової діяльності; сформувані вміння з організації та проведення навчальних занять з особовим складом, здійснення морально-психологічного забезпечення у військовому підрозділі.

Завдання навчальної дисципліни:

формування та розвиток здатностей управління військовослужбовцями і військовими колективами, їх навчання, виховання, попередження конфліктів, профілактики і попередження порушень військової дисципліни, припинення негативних психологічних явищ; створення умов для формування у майбутніх офіцерів психолого-педагогічних знань, наукового світогляду, творчого і критичного мислення; формування психологічної готовності до майбутньої професії, морально-психологічних якостей, патріотизму і гуманізму, умінь критично оцінювати групові і суспільні явища; виховувати у майбутніх офіцерів високу загальну і педагогічну культуру.

Компетентності, які формує дисципліна: ІК, К05, К06, К18, К22.

ІК – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у ході виконання завдань забезпечення військ (сил), вирішення яких, надасть можливість створити сприятливі умови для дій військ в різних умовах обстановки, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів військових та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

К05 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

К06 – Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

К18 – Здатність здійснювати морально-психологічне забезпечення у військовому підрозділі.

К22 – Здатність опановувати знання в інших галузях професійної діяльності, здійснювати пошук, аналізувати та надавати критичну оцінку інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною: ПР09, ПР08, ПР15, ПР22.

ПР 08 – Спілкуватися та працювати в команді з представниками інших професійних груп різного рівня, з військовослужбовцями інших країн, беручи до уваги різну термінологію, фонові знання та розуміння своїх колег щодо визначених завдань.

ПР 09 – Демонструвати творче та гнучке мислення, здатність до самооцінки, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю, особисту мотивацію на військову службу.

ПР 15 – Застосовувати психолого-педагогічні основи управлінської та виховної діяльності, методи психодіагностики особистості, вивчення соціально-психологічних явищ у військових колективах, контролювати стан військової дисципліни, здійснювати морально-психологічне забезпечення і мотивувати особовий склад під час виконання завдань за призначенням.

ПР 22 – Володіти методичними навичками, навичками саморозвитку і самоосвіти протягом життя, підвищувати бойову майстерність, вивчати та використовувати передовий досвід професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

Знати: основні теоретичні положення загальної і військової психології, сутність понять: людина, індивід, особистість, індивідуальність; психічні процеси і умови їх активізації у військовій діяльності; емоційно-вольові процеси людини та особливості їх функціонування в умовах військової діяльності; психічні властивості особистості військовослужбовця; психічні стани військовослужбовців та їх вияви у військовій діяльності; особливості формування військового колективу, сутність, зміст та психологічні закономірності його функціонування; основні принципи, методи і форми навчання і виховання військовослужбовців; особливості і динаміку соціально-психологічних процесів у підрозділі; сучасні технології виховання підлеглих для якісного виконання завдань службово-бойової діяльності; нормативні вимоги щодо організації навчального процесу в підрозділах Національної гвардії; основи організації та порядок підготовки проведення занять.

Уміти: вивчати соціально-психологічні явища військового колективу та управляти ними; розвивати і удосконалювати можливості особистості; використовувати основні методи і форми навчання та виховання особового складу; організовувати та проводити навчальні заняття.

Володіти: теоретичними і прикладними знаннями у галузі психології при розв'язанні конкретних професійних та навчально-виховних завдань; методами індивідуальної та колективної роботи з особовим складом підрозділу; методикою проведення і контролю навчальних занять.

Мати уявлення про (бути ознайомленим): форми і методи вивчення індивідуальних-психологічних властивостей особистості та соціально-психологічних процесів, що відбуваються у військових колективах.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни)

Психологія особистості військовослужбовця. Психічні процеси і умови їх активізації у військовій діяльності. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери особистості в умовах військової діяльності. Психологія спілкування у військовому середовищі. Психічні стани військовослужбовців та їх вияви у військовій діяльності. Психічні властивості особистості військовослужбовця. Психологічна діагностика особистості військовослужбовця.

Військовий колектив: сутність, зміст та психологічні закономірності його функціонування. Психологічні феномени групи та їх вплив на її діяльність. Аналіз соціально-психологічних явищ у військовому колективі.

Військово-педагогічний процес: розвиток, становлення та особливості перебігу. Закони, закономірності та принципи навчання військовослужбовців. Методи та форми навчання військовослужбовців. Організація та проведення навчальних занять. Система підготовки керівника до проведення навчальних занять. Психолого-педагогічні основи проведення навчального заняття. Шляхи забезпечення свідомого засвоєння знань, здобуття навичок і умінь.

Історичний досвід військового виховання та його реалізація в сучасних умовах. Суть процесу виховання воїнів, його зміст та характеристика основних компонентів. Методи виховання військовослужбовців.

Професійна діяльність та її формування. Педагогічні умови формування спрямованості на успішну професійну діяльність. Сутність та зміст професійної культури офіцера, її вплив на професійну діяльність.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Блок змістових модулів 1. Військова психологія							
Змістовий модуль 1. Загальні питання військової психології та психічні процеси військовослужбовця НГУ.							
Заняття 1. Психологія як наука. Сутність особистості в психології Навчальні питання 1. Психологія як наука. Предмет та об'єкт психології. 2. Сутність понять: людина, індивід, особистість,	2	2					

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
індивідуальність							
Питання для самостійного опрацювання. 1. Завдання та значення психології для навчання та виховання людини. 2. Психологічна структура особистості	4						4
Заняття 2. Психічні пізнавальні процеси, їх місце і роль в пізнанні об'єктивної реальності Навчальні питання 1. Відчуття та сприймання як активні процеси пошуку й обробки інформації. 2. Поняття про увагу, уяву та уявлення.	2	2					
Питання для самостійного опрацювання. 1. Сутність відчуття, 2. Загальні особливості процесів сприймання	4						4
Заняття 3. Психічні пізнавальні процеси, їх місце і роль в пізнанні об'єктивної реальності Навчальні питання 1. Загальна характеристика процесів мислення. 2. Особливості розвитку пам'яті	2		2				
Питання для самостійного опрацювання. 1. Сутність пам'яті. 2. Сутність мислення	2						2
Заняття 4. 1. Завдання та значення психології для навчання та виховання людини. 2. Психологічна структура особистості військовослужбовця.	4				4		
Заняття 5. Емоційно-вольові процеси людини. Навчальні питання 1. Сутність, класифікація та загальна характеристика емоцій та почуттів. 2. Сутність волі як психічного процесу	2		2				
Питання для самостійного опрацювання. 1. Формування та розвиток особистих командирських якостей	2						2
Заняття 6. Психологія спілкування. Навчальні питання 1. Сутність, функції та структура спілкування.	2		2				

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
2. Бар'єри спілкування. 3. Вербальна та невербальна комунікація.							
Питання для самостійного опрацювання 1. Спілкування як міжособистісна взаємодія. 2. Спілкування як міжособистісне розуміння.	2						2
Заняття 7. Опрацювання тренінгу для підвищення психологічної готовності військовослужбовців НГУ до СБД в екстремальних умовах. 1.Опрацювання тренінгових вправ.	4			4			
Питання для самостійного опрацювання 1. Конформізм і навіюваність як соціально-психологічні феномени.	2						2
Заняття 8. Сутність та значення психічних процесів особистості військовослужбовця НГУ. Навчальні питання 1. Сутність, особливості прояву та значення емоційних процесів у житті військовослужбовця НГУ. 2. Воля як психічний процес. Формування вольових якостей у військовослужбовців НГУ 3. Формування та розвиток особистих командирських якостей	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	36	4	6	4	6		16
Змістовий модуль 2. Психічні властивості особистості							
Заняття 1. Індивідуально-психологічні властивості особистості: спрямованість та здібності Навчальні питання. 1. Зміст спрямованості особистості . 2. Здібності людини, особливості їх розвиток у військовослужбовців.	2	2					
Питання для самостійного опрацювання. 1.Якість та форми спрямованості особистості. 2.Досвід особистості: знання, навички, вміння, звички.	2						2
Заняття 2. Індивідуально-психологічні властивості особистості: темперамент Навчальні питання 1. Темперамент та тип нервової системи. 2. Темперамент та стиль діяльності військовослужбовця	2		2				

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Питання для самостійного опрацювання. 1. Співвідношення типів нервової системи та темпераменту 2. Темперамент та стиль діяльності військовослужбовця	2						2
Заняття 3. Індивідуально-психологічні властивості особистості: характер. Навчальні питання 1. Поняття про характер. 2. Формування характеру військовослужбовця НГУ. 3. Особливості створення психологічного портрету особистості	2		2				
Питання для самостійного опрацювання. 1.Форми та методи вивчення психологічних особливостей підлеглого особового складу.	2						2
Заняття 4. Тестові системи психодіагностики та особливості їх реалізації Навчальні питання 1.Практикум психологічної діагностики.	4			4			
Питання для самостійного опрацювання. 1. Формування характеру. 2. Концепції акцентуацій характеру (за К. Леонгардом та А. Лічко).	2						2
Заняття 5. Індивідуально-психологічні властивості особистості. Навчальні питання 1. Сутність та характеристика індивідуально-психологічних властивостей особистості. 2. Умови та шляхи розвитку особистості військовослужбовця в сучасних умовах.	4				4		
Заняття 6. Контрольна робота Питання ЗМ.1 Питання ЗМ.2	2					2	
Разом за змістовим модулем 2	24	2	4	4	4	2	8
Змістовий модуль 3 Військовий колектив: сутність, зміст та психологічні закономірності його функціонування							
Заняття 1. Військовий колектив: сутність, зміст та психологічні закономірності його функціонування Навчальні питання	2	2					

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Сутність, основні риси та специфічні особливості військового колективу. 2. Структура психології військового колективу							
Питання для самостійного опрацювання. 1. Поняття про групу. 2. Міжособистісні стосунки в групі.	4						4
Заняття 2. Психологічні феномени групи та їх вплив на її діяльність Навчальні питання 1. Сутність психологічних феноменів: авторитет, лідер, референтна особа. 2. Сутність і психологічні особливості попередження та подолання конфліктів у військових колективах	2		2				
Питання для самостійного опрацювання. 1. Класифікація методів психологічного дослідження. 2. Психологічні феномени групи	4						4
Заняття 3. Аналіз соціально-психологічних явищ у колективі Навчальні питання 1. Методика здійснення соціометричного дослідження. 2. Інтерпретація результатів соціометричного дослідження 3. Методи оцінки та джерела підтримки морального духу і благополуччя особового складу	4			4			
Заняття 4. Модульний контроль за питаннями 1 блоку змістових модулів.	4					4	
Разом за змістовим модулем 3	20	2	2	4	-	4	8
Разом за 1 блок змістових модулів	80	8	12	12	10	6	32
Блок змістових модулів 2. Військова педагогіка							
Змістовий модуль № 4. Військово-педагогічний процес.							
Заняття 1. Військово-педагогічний процес у підрозділі Навчальні питання. 1. Військова педагогіка як галузь педагогіки. Предмет, об'єкт та завдання військової педагогіки 2. Загальна характеристика військово-педагогічного процесу у підрозділі	2	2					

[illegible]

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Заняття 1. Методи та форми навчання військовослужбовців. Навчальні питання. 1.Методи навчання та їх класифікація. 2.Поняття про форми організації навчання військовослужбовців.	2	2					
Питання для самостійного опрацювання 1. Методи активізації пізнавальної діяльності воїнів у навчальному процесі їх класифікація та різновиди	4						4
Заняття 2. Організація та проведення навчальних занять. Навчальні питання. 1. Види навчальних занять та їх структура. 2. Лекція та її провідне значення в реалізації процесу навчання військовослужбовців. 3.Методика реалізації навчально-виховних цілей під час проведення бесіди, семінару.	2		2				
Питання для самостійного опрацювання 1. Залежність структури навчального заняття від характеру дисципліни, предмету та періоду навчання. 2. Методика реалізації навчально-виховних цілей під час розповіді та пояснення.	4						4
Заняття 3. Методи та форми навчання військовослужбовців. 1. Методи навчання та їх класифікація. 2. Форми організації навчання військовослужбовців 3. Види навчальних занять та їх структура. 4. Методи активізації пізнавальної діяльності військовослужбовців	2				2		
Заняття 4. Система підготовки керівника до проведення навчальних занять Навчальні питання. 1. Сутність підготовки та алгоритм дій керівника при підготовці до навчального заняття. 2. Психолого-педагогічні вимоги до взаємодії з аудиторією.	2		2				
Питання для самостійного опрацювання 1. Підготовка та відпрацювання план-конспекту навчального заняття	4						4
Заняття 5. Психолого-педагогічні основи проведення	6			6			

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
навчального заняття. Навчальні питання. 1. Завдання 1. Проведення навчального заняття. (За окремим планом)							
Питання для самостійного опрацювання. 1. Система контролю якості навчання	4						4
Заняття 6. Шляхи забезпечення свідомого засвоєння знань, здобуття навиків і умінь. Педагогічні аспекти підготовки керівника до проведення навчальних занять. Навчальні питання. 1. Методи навчання та їх класифікація. 2. Форми організації навчання військовослужбовців. 3. Структура та методичні особливості проведення різних видів навчальних занять. 4. Методика оцінки знань, навичок та вмінь військовослужбовців. 5. Модульний контроль.	4				4		
Разом за змістовим модулем 5	34	2	4	6	6	-	16
Змістовий модуль № 6. Теоретико–методологічні основи військового виховання.							
Заняття 1. Історичний досвід військового виховання та його реалізація в сучасних умовах. Навчальні питання. 1. Суть процесу виховання, історія, традиції, досвід . 2. Виховання як система.	2	2					
Заняття 2. Особливості виховного процесу. 1. Мета і завдання виховання в Україні. 2. Основні теорії виховання. 3. Особливості виховання в інших країнах світу.	2				2		
Питання для самостійного опрацювання. 1. Виховання як провідний фактор формування і розвитку особистості.	2						2
Заняття 3. Змістовний компонент виховного процесу . Навчальні питання. 1. Напрямки виховання військовослужбовців. 2. Розвиток лідерських якостей, як один із напрямків виховання військовослужбовців.	2	2					
Питання для самостійного опрацювання.	4						

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Мета виховання в українському суспільстві.							4
Заняття 4. Методи виховання військовослужбовців . Навчальні питання: 1. Поняття “методи виховання військовослужбовців”, їх класифікація та методика застосування. 2. Педагогічна характеристика соціального середовища та його виховні функції. 3. Методи самовиховання військовослужбовців.	2		2				
Питання для самостійного опрацювання. 1. Сутність та зміст педагогічної культури офіцера.	2						2
Заняття 5. Суть процесу виховання воїнів, його зміст та характеристика основних компонентів. Навчальні питання: 1. Суть та зміст принципів та напрямків військового виховання. 2. Методика застосування основних методів виховання. 3. Педагогічна характеристика військово-соціального середовища. 4. Самовиховання військовослужбовців як педагогічна проблема.	4				4		
Разом за змістовим модулем 6	20	4	2		6		8
Змістовий модуль № 7. Професійна діяльність та її формування							
Заняття 1. Педагогічні умови формування спрямованості на успішну професійну діяльність. Навчальні питання: 1. Спрямованість на успішну професійну діяльність, її структура та способи формування. 2. Мотивація в діяльності: структура і трансформація. 3. Особливості використання методів мотивування підлеглих під час СБД та при виконанні покладених на підрозділ завдань.	2	2					
Питання для самостійного опрацювання. 1. Основи вербувальної та інформаційно-пропагандистської роботи	4						4
Заняття 2. Професійна діяльність та її формування. Навчальні питання: 1. Основні напрямки вивчення мотивації досягнення успіху 2. Професійний інтерес та його значення для діяльності.	2				2		

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
3. Професійна діяльність та професійний відбір. 4. Основи вербувальної та інформаційно-пропагандистської роботи. 5. Особливості використання методів мотивування підлеглих під час СБД та при виконанні покладених на підрозділ завдань.							
Заняття 3. Сутність та зміст професійної культури офіцера. Навчальні питання: 1. Професійна культура у військовій діяльності 2. Професійні знання та етапи професійного розвитку військовослужбовця.	2		2				
Питання для самостійного опрацювання. 1. Культура педагогічного спілкування офіцера з підлеглими.	4						4
Заняття 4. Професійна культура офіцера та її вплив на діяльність. 1. Імідж офіцера та умови його формування. 2. Функції професійної діяльності офіцера. 3. Компоненти професійної діяльності офіцера.	2				2		
Заняття 5. Професійна адаптація до військової служби в НГУ. Навчальні питання: 1. Етапи професійної адаптації до військової служби. 2. Методики вивчення професійної адаптації військовослужбовців НГУ.	2	2					
Заняття 6. Актуальні питання професійної діяльності офіцера НГУ. Навчальні питання: 1. Етап становлення і входження у посаду молодого офіцера НГУ 2. Чинники, що ускладнюють процес адаптації молодих офіцерів 3. Соціально-психологічного супроводження професійної адаптації молодих офіцерів НГУ Модульний контроль.	4				4		
Разом за змістовим модулем 7	22	4	2		8		8
Усього годин за блок ЗМ 2	98	14	10	6	28	-	40

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	г.з.	п.з.	сем.	кр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Разом за 2 семестр	118	16	12	10	32	-	48
Залік	2					2	
Всього за дисципліну	180	22	22	18	38	6	72

5. Самостійна робота.

Вказівки до самостійної роботи.

Самостійна робота курсантів з навчальної дисципліни включає такі форми:

- самостійне опрацювання деяких питань з теми, що вивчалася (відповідно до тематичного плану навчальної дисципліни, поданого у попередньому розділі силабусу);

- пошук відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять (плани семінарських та практичних занять у вільному доступі на кафедрі психології та педагогіки, в системі ДН);

- індивідуальна робота з літературними першоджерелами, довідковою літературою та біографічними документами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;

- написання творчої роботи (рефератів), підготовка доповідей за власним вибором теми з наступною презентацією на занятті; конспектування та анотування літератури.

Активізації аналітичної та практичної діяльності курсантів сприяють завдання на самостійну підготовку, які курсанти отримують під час вивчення дисципліни. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи знаходяться у вільному доступі на кафедрі психології та педагогіки.

Для більш якісного та успішного опрацювання курсантами навчального матеріалу, що запропонований для самостійного опрацювання, передбачаються індивідуальні та групові консультації, згідно розкладу консультацій викладачів.

Перелік тем, які здобувач повинен вивчити самостійно

1. Завдання та значення психології для навчання та виховання людини.
2. Психологічна структура особистості.
3. Сутність відчуття, та сприймання.
4. Сутність пам'яті.
5. Сутність мислення
6. Формування та розвиток особистих командирських якостей
7. Якість та форми спрямованості особистості.

8. Досвід особистості: знання, навички, вміння, звички.
9. Співвідношення типів нервової системи та темпераменту
10. Темперамент та стиль діяльності військовослужбовця
11. Форми та методи вивчення психологічних особливостей підлеглого особового складу.
12. Поняття про групу.
13. Міжособистісні стосунки в групі.
14. Класифікація методів психологічного дослідження.
15. Психологічні феномени групи.
16. Особливості розвитку та становлення військової педагогіки в Україні.
17. Основні концепції навчання і можливість їх використання у навчанні військовослужбовців.
18. Характеристика етапів організації навчально-пізнавальної діяльності воїнів.
19. Методи активізації пізнавальної діяльності воїнів у навчальному процесі їх класифікація та різновиди
20. Залежність структури навчального заняття від характеру дисципліни, предмету та періоду навчання.
21. Методика реалізації навчально-виховних цілей під час розповіді та пояснення.
22. Сутність підготовки керівника до навчального заняття.
23. Методика оцінки знань, навичок та вмінь військовослужбовців
24. Виховання як провідний фактор формування і розвитку особистості.
25. Закономірності та рушійні сили розвитку особистості.
26. Мета виховання в українському суспільстві
27. Ідеал виховання: сутність, види та функції.
28. Самовиховання військовослужбовців як педагогічна проблема.
29. Методи самовиховання військовослужбовців

6. Політика курсу та оцінювання.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.

Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.

Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів).

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікування чи несення службового наряду). Усі

письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних, тестових робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, сужбовий наряд) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Контрольні заходи включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок курсантом з навчальної дисципліни. Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з цією програмою. Видами поточного контролю можуть бути опитування, тестування, колоквіуми.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований курсантом у відповіді; активність при обговоренні питань семінарського заняття і систематичність роботи на заняттях; експрес-контроль у формі тестів, в т.ч. підсумкового модульного тестування. У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Розподіл балів, які отримують курсанти при вивченні дисципліни

«Військова психологія та педагогіка»

Поточна тематична та самостійна робота оцінюється							залік	сума
ЗМ-1	ЗМ-2	ЗМ-3	ЗМ-4	ЗМ-5	ЗМ-6	ЗМ-7		
10	10	6	8	10	6	8	40 балів	100 балів

ЗМ — змістові модулі

Бали — кількість необхідних балів які потрібно набрати за змістовий модуль:

при усній відповіді з оцінкою “5” - 3 бали; “4” - 2 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів

при активній роботі на практичному занятті з оцінкою “5” - 2 бали; “4” - 1,5 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів

при активній участі на семінарському занятті з оцінкою “5” - 2 бали; “4” - 1,5 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів

при тестовому опитуванні з результатом оцінкою “5” - 2 бали; “4” - 1,5 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів

за ведення конспекту тем що орацьовані на заняттях та тем для самостійного опрацювання — 1 бал.

Підсумкове оцінювання

Метою заліку є контроль сформованості в курсантів системи знань і умінь з навчальної дисципліни Військова психологія та педагогіка. Перелік питань до заліку видаються викладачем, а також міститься в методичних вказівках до його проведення, що зберігаються на кафедрі і доступні для курсантів у будь-який час.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих підчас міжсесійного оцінювання (поточне тестування та самостійна робота), виконання завдань з курсу, а також ведення конспекту.

Кількість балів, яку можна отримати на заліку становить від 0 до 40 балів. До заліку допускаються курсанти, які попередньо за підсумками аудиторної та самостійної роботи одержали не менше 60 балів.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться за заліковими білетами. Кожен з білетів містить 2 теоретичні питання. Кожне завдання оцінюється у 20 балів, сумарно 40 балів за два запитання. 5 балів надається курсантам за умов активної участі на всіх семінарських заняттях. Якщо відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 3-6 балів за відповідне питання. При значних неточностях оцінка знижується на 6-8 балів; при великій кількості помилок – на 8-11. Бали не нараховуються у випадку неправильної відповіді або у разі її відсутності.

Підсумковий контроль може бути проведений у тестовій формі, про що викладач попереджає здобувачів не менше, ніж за два тижні.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів. **Присутність курсантів на проведенні підсумкового контролю (заліку) обов'язкова.** Якщо курсант не з'явився на підсумковий контроль (залік), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю.

1. Психологія як наука. Предмет та об'єкт психології.
2. Сутність понять: людина, індивід, особистість, індивідуальність
3. Відчуття та сприймання як активні процеси пошуку й обробки інформації.
4. Поняття про увагу, уяву та уявлення.
5. Загальна характеристика процесів мислення та пам'яті
6. Сутність, класифікація та загальна характеристика емоцій та почуттів.
7. Сутність волі як психічного процесу
8. Зміст спрямованості особистості .
9. Здібності людини, особливості їх розвитку у військовослужбовців.
10. Темперамент та тип нервової системи.
11. Формування характеру військовослужбовця НГУ.
12. Сутність, основні риси та специфічні особливості військового колективу.
13. Поняття про групу.
14. Сутність психологічних феноменів: авторитет, лідер, референтна особа.

15. Сутність і психологічні особливості попередження та подолання конфліктів у військових колективах
16. Військова педагогіка як галузь педагогіки. Предмет, об'єкт та завдання військової педагогіки
17. Загальна характеристика військово-педагогічного процесу у підрозділі
18. Дидактика її сутність та категоріальний апарат.
19. Закономірності і принципи навчання військовослужбовців.
20. Військова освіта в освітній системі України
21. Методи навчання і їх класифікація.
22. Поняття про форми організації навчання військовослужбовців.
23. Види навчальних занять та їх структура.
24. Лекція та її провідне значення в реалізації процесу навчання військовослужбовців.
25. Методика реалізації навчально-виховних цілей під час проведення бесіди, семінару.
26. Психолого-педагогічні вимоги до взаємодії з аудиторією.
27. Суть процесу виховання, історія, традиції, досвід.
28. Виховання як система.
29. Напрямки виховання військовослужбовців.
30. Поняття “методи виховання військовослужбовців ” та їх класифікація.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

- при усних відповідях: повнота розкриття питання, логіка викладання,

правильне вживання спеціальної термінології, культура мови, вміння орієнтуватись в будь-якій темі та вести діалог на дану тему; гнучке використання загальнонавчаних фраз; емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичних видань тощо), вміння робити порівняння, висновки;

- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність; вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки та інших технічних засобів.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання враховуються такі рівні знань курсантів:

1-й рівень – низький. Курсант володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу програми «Військова психологія та педагогіка». Відповідь при відтворенні навчального матеріалу – елементарна. Курсант не може викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі.

2-й рівень – середній. Курсант володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для

формулювання висновків, порівняння теоретичних знань із практичними прикладами. Виявляє посереднє володіння матеріалом згідно з програмою курсу «Військова психологія та педагогіка», не досить глибоко розуміє основний зміст мотивації; демонструє не достатній рівень знань мотиваційних утворень.

3-й рівень – достатній. Курсант вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі, виявляє знання законів та правил успішної комунікативної взаємодії. Володіє знаннями істотних ознак понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійно застосування знань в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь курсанта повна, правильна, логічна, обґрунтована та без власних суджень. Курсант здатен самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

4-й рівень – високий. Курсант вміє комплексно вирішити поставлені завдання, виявити повне володіння лекційним матеріалом. Виявляє повне оволодіння головними аспектами в мотиваційній діяльності. Знання глибокі, міцні, узагальнені, системні та творчо застосовуються. Навчальна діяльність має науково-дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні проблемні ситуації, шукати шляхи їх вирішення, виявляти і захищати свою особисту позицію.

Оцінювання тестових завдань

Курсантом надані правильні відповіді на: 0–25 % тесту – оцінка “незадовільно”; 26–50 % тесту – оцінка “задовільно”; 51–75 % тесту – оцінка “добре”;

76–100 % тесту – оцінка “відмінно”.

Написання та захист реферату можливий, якщо курсант бажає покращити свою оцінку.

Критерії оцінювання реферату:

оцінка “відмінно” – реферат написано самостійно, виявляються оригінальні та раціональні думки, формальні вимоги до реферату виконано, завдання повністю висвітлено. Для написання реферату курсант використав не тільки підручники, а і першоджерела;

оцінка “добре” – реферат написано самостійно, всі вимоги до реферату виконані, тема розкрита; наявні граматичні помилки;

оцінка “задовільно” – реферат написано самостійно, але не всіх вимог дотримано, розкриття теми неповне;

оцінка “незадовільно” – реферат написано не самостійно, вимог не дотримано, не розкрито теми.

Система нарахування заохочувальних додаткових балів:

1. Виступ на науковій конференції з доповіддю за тематикою дисципліни міжнародна – 10 б.; місцева – 5 б.

2. Виготовлення діючого демонстраційного макету (презентації) для навчальних занять за тематикою дисципліни – 5 б.

3. Активна участь в роботі ВНГ (ВНТ) – 5 б.

4. Інші види роботи курсанта, спрямовані на покращення навчально-лабораторної бази кафедри – до 5 б.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Курсант добре володіє категоріально-понятійний апаратом військової психології та педагогіки, на групових, практичних та семінарських заняттях приймає активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, виступає з особистою доповіддю, надає рецензію на доповідь інших учасників, ставить питання, дає відповіді, має конспекти, які містять всю основну інформацію з теми, узагальнено-логічні схеми, таблиці тощо. Добре володіє навиками визначення індивідуально-психологічних особливостей особистості, особливостями протікання психічних процесів у особистості, азами формування військового колективу, особливостями організації навчально-виховного процесу у військових підрозділах.

“добре” – Курсант достатньо володіє категоріально-понятійний апаратом військової психології та педагогіки, на групових, практичних та семінарських заняттях приймає активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, виступає з особистою доповіддю, дає відповіді, має конспекти. Достатньо володіє навиками визначення індивідуально-психологічних особливостей особистості, особливостями протікання психічних процесів у особистості, азами формування військового колективу, особливостями організації навчально-виховного процесу у військових підрозділах.

“задовільно” – Курсант орієнтується у категоріально-понятійному апараті військової психології та педагогіки, має конспекти.

“незадовільно” – Курсант не готовий до заняття, не приймає участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект не містить основну інформацію з певної теми.

8. Рекомендована література

Базова

1. Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта: навчальний посібник. Частина II. “Методика та системи виховання військовослужбовців” / [О.В. Бойко, Л.В. Коберський, В.М. Кожевніков, А.М. Романишин, С.В. Скрипник]. Львів : АСВ, 2012. 382 с.
2. Варій М. Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 376 с.
3. Іщенко Д. В., Філіпов А. Ф. Основи військової педагогіки. Хмельницький: НАДПСУ, 2002. 106 с.
4. Лозниця В.С. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник.- К.: КНЕУ, 2001.228 с.
5. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник. К. 2008. 608 с.
6. Пеньков В.І., Кравченко О.В., Тробюк Н.Ю. Психологія і педагогіка. Навчальний посібник. -Х.: Академія ВВ МВС, 2013. 211 с.

7. Степанов О. М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. 2-ге вид., випр., доп. Рек.МОН. К.: Академвидав, 2006. 520.
8. Філіпов А.Ф. Основи військової педагогіки. Дидактичні матеріали. Хмельницький: НАДПСУ, 2003. 68 с.
9. Ягупов В. В. Військова психологія : Підручник. Київ, 2004. 656 с.
10. Ягупов В.В. Педагогіка: Підручник. К.: Либідь, 2002. С. 341-400.
11. Закон України «Про освіту», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
12. Закон України «Про вищу освіту», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
13. Закон України «Про повну загальну освіту», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>.

Допоміжна

1. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В., Ткаченко В.В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.
2. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Герасименко М.В., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 156 с.
3. Бельчева Т.Ф., Ізбаш С.С., Бельчев П.В. Педагогіка. Практичний курс: посібник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів. Мелітополь: Видавництво МДПУ, 2014. 304 с.
4. Варій М. Й., Ортинський В.Л., Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. Рек. МОН. К. : ЦУЛ, 2007. 376 с.
5. Виховна робота в підрозділах Збройних Сил України / Безбах В.Г., Баранівський В.Ф., Бабенко М.С. та ін.: навчальний посібник // За заг. ред. В.В. Ягупова. К.: НАОУ, 2004. 246 с.
6. Волкова Н.П. Педагогіка : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видавничий центр КНЛУ, 2007. 307 с.
7. Внутрішні комунікації військового лідера. Порадник для офіцерів та сержантів. Військова навчально-методична публікація командирам з налагодження внутрішніх комунікацій. Січень 2020. Центр морально-психологічного забезпечення ЗСУ.
8. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості: Навчально-методичний посібник / А.Б. Неурова, О.С. Капінус, Т.Л. Грицевич. Львів: НАСВ, 2016. 181 с.
9. Діяльність психолога у ході психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України: (методичні рекомендації) / Міністерство оборони України, Наук.-дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України: О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, О.В. Еверт. К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. 110 с.
10. Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. - Івано-Франківськ, 2014. 160 с.

11. Зайченко І.В. Педагогіка: Підручник / І. В. Зайченко. 3-тє видання, перероблене та доповнене. К.: Видавництво Ліра-К., 2016. 608 с.
12. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями -учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. К.:НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
13. Методичний посібник «Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога» Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 310 с.
14. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: Підручник: у 2 ч. Ч.1. / колектив авторів; за заг. ред.. В. В. Стасюка. К.: НУОУ, 2012. 682 с.
15. Підручник для військових психологів «Психологічна стійкість воїна»: Автор: Зоран Комар. К.: 2017. 185 с.
16. Психологія бою: Посібник / Грицевич Т. Л., Гузенко І. М., Капінус О. С., Мацевко Т. М., Романишин А. М.; за ред. А. М. Романишина. Львів: Видавництво «Астролябія», 2017. 352 с.
17. Профілактика відхильної поведінки у військовослужбовців: навчально-методичний посібник/ А.М. Романишин, Т.М. Мацевко «та ін.». Львів: НАСВ, 2017. 322 с.
18. Превентивні психофізіологічні заходи з попередження розвитку дезадаптації у військовослужбовців (невротичних та психічних розладів, пресуїцидальних форм поведінки) в умовах воєнного конфлікту та після його завершення: Метод. реком. / Швець А.В., Коваль О.В., Лук'янчук І.А., Іванцова Г.В., Чайковский А.Р. К. : “МП Леся”, 2016. 80 с.
19. Соціально-психологічні технології управління військовими колективами: Навчально-методичний посібник / Т.Л.Грицевич, О.С.Капінус, Т.М.Мацевко, П.П.Ткачук. Львів: НАСВ, 2018. 256 с.
- 20.Ткачук П.П. Лідерство сержанта та офіцера (психолого-педагогічний аспект): Навчальний посібник. Львів: ЛІСВ, 2009.
- 21.Форми і методи надання психологічної допомоги та здійснення психокорекційної роботи у військових частинах, установах і закладах ЗС України: Навчально-методичний посібник / Укл. О.М. Чепур, В.Д. Наконечний, В.Е. Петухов. К., 2013. 54 с.
22. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 528 с.
23. Ягупов В. В. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник / В. В. Ягупов, В. Я. Галаган, В. Ф. Орлов ; [за ред. В. В. Ягупова]. К. : КУЕТТ, 2005. 232 с.
24. Я повернувся: психологічний poradник / Міністерство оборони України, Наук.-дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України: Н.А. Агаєв, О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, О.В. Евєрт. К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. 20 с.

Інформаційні ресурси

1. Методичні розробки навчальної дисципліни «Військова психологія та педагогіка» розміщені в системі дистанційного навчання Академії Режим доступу: <http://sdn.ivc.com/>

2. Навчальні посібники в електронному форматі розміщені у внутрішньому навчальному порталі Академії. Режим доступу : <http://library.ivc.com/>

3. Нормативні акти, база даних ЗВО, новини освіти. Режим доступу mon.gov.ua/